אלו עוברין פרק שלישי פסחים מה.

משום. דכדוכתא אחריתי נמי כתבה רחמנא ושני כתובין הבאין כו' אבל לרבנן דמוקי ליה לטעם כעיקר לא הוו שני כתובין הבאין כאחד כדמפרש לקמיה: **כל אשר יגע בבשרה.** בשר מולין או שלמים שזמן אכילתו מרובה מחטאת ונגע בחטאת יקדש כדמפרש להיות כמוה שאם פסולה היתה החטאת כגון פיגול או פסול אחר תיפסל אף זו שנגעה ממנה ואם כשירה היא החטאת מהיא לבולעת הימנה לאסור באכילה אלא מחמור שבה כחומר החטאת שנגע בה לפנים מן הקלעים ולזכרי כהונה וליום ולילה אחד: **יכול אפילו לא נגעה.** הנוגעת בה ממנה קאמר רחמנא יקדש מ"ל כו': **תאכל.** הבולעת ממנו שבה שהרי יש בה ג' מינין אחד חמור ואחד קל וכולה הולכת אחר החמור אלמא היתר מצטרף לאיסור: **מילרך לריכי.** תרוייהו כדמפרש לקמיה ולא הוו שני כתובין הבאין כאחד דאחד מחכריה לא מלי יליף דומיא מדהדר כתביה לאידך ולא יליפא מחכריה ס"מ דווקא הכי מ) קאמר: **חולין.** להחמיר לא גמרי מדין קדשים דדין קדשים להיות חמורין: ה"ג **ורבנן אמרי לך מילרך לריכי חטאת.** דשמועינן משום דהיתר מצטרף לאיסור (א) ואי נמי לא אינגע בכולה אי אכל חלי זית פיגול וחלי זית היתר בכת אחת ניגמור מינה דבקדשי' ניחייב ומיהו בשאר איסורין לא אמרינן הכי ואפילו בזיר דחולין מקדשים לא גמרינן ומשרת מ) לאו לאגמורי היתר מצטרף לאיסור אחת בזיר אלא ליתן טעם כעיקר דמגיעולי נכרים לא יליף דחידוש הוא ואילטריך למכתביה בזיר ומכאן אתה דן לכל התורה: **וד' עקיבא.** אית ליה גיעולי נכרים לאו חידוש הוא (ב) דלא מצריך קרא לטעם כעיקר הלכך לר"ע כיון דשמעת ליה דמפיק משרת להיתר מצטרף לאיסור על כרחיך תרוייהו הכי להיתר מצטרף לאיסור אחת והוה ליה חטאת קרא יתירא דמלי למיגמר מזיר והוו להו שני כתובין הבאין כאחד ומש"ה פשיטא ליה לרבי יוחנן דר"ע לא גמר שאר איסורין מזיר דהא לא מלי דשני כתובין נינהו. והא ליכא למימר משרת להיתר מצטרף לאיסור וחטאת לטעם כעיקר דגיעולי נכרים חידוש הוא ולא מלי גמר חטאת מיניהו ואין כאן שני כתובין דא"כ טעם כעיקר בשאר איסורין מנא ליה מגיעולי נכרים לא גמרינן מקדשים נמי לא גמרינן ורבנן דפליגי עליה דר"ע בכותח הבבלי אלמא ליתא להו טעם כעיקר דאורייתא מפקי להאי משרת להיתר מצטרף לאיסור כר"ע ובגיעולי נכרים קבירא להו דחידוש הוא כרבנן והכי אמרינן נמי בכל הבשר ד) דאיכא למאן דאמר טעמו ולא ממשו דרבנן: **לימד על איסורי זיר כו'.** מדמיילינהו לחרלנים וזגין בחדא אמילה לימד שמצטרפין: **השתא לרבי עקיבא.** ל"ל דכתב רחמנא קרא להכי השתא איסור והיתר מצטרפין כו': **מתני' וכן לענין הטומאה.** מפרש בגמ': **גמ' ה"ג ל"ש אלא במקום שאין עשוי לחזק אוכל במקום העשוי לחזק אינו חייב לבער מכלל דפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער.** ופירוש לא שנו דכזית במקום אחד חייב לבער אלא שאין הסדקין בשולי עריבה מקום הלקח מים שיהא בלא זה מועיל לעריבה לחזק המים אלא בדפנותיהן ד) מקום שאין עשוי לחזק אבל אם במקום העשוי לחזק הן בטלו לגבה והוו כעין דמסתמא בטלינהו אלא גברא להתם ואפילו כזית אינו חייב לבער (ג): **מכלל דפחות מכזית כו'.** ותלמודא דייק ממילתא דשמואל דאוקמה למתני' במקום שאין עשוי לחזק וקתני מתני' בפחות מיכן בטל במיעוטו שמע מינה דפחות מכזית לא חשיב ואע"ג דאיכא בה פלגי זיתא טובא הואיל ולאו במקום אחד ניהו לא חשיבי: ה"ג **אי אמר דמתני לה אפיפא פחות מיכן בטל במיעוטו אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא במקום העשוי לחזק אבל במקום העשוי לחזק חייב לבער מכלל דכזית אפילו במקום העשוי לחזק חייב לבער.** ואע"ג דודאי מבטיל ליה אפילו הכי כיון דחשיב לא בטיל ולישנא כתרא חמיר מקמא: אינו

משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין באחד. תימה לרש"ל אמאי לא קאמר נזיר וממן דר"ע דרים כל כפ' התערובת (זבחים דף פג.): **ר"ח** גרס בחומר שבהן. ומיירי בחטאת ושלמים ואם נגלע החטאת בשלמים שנשחט אתמול נאכל בחומר השלמים ואינו נאכל בלילה ואם נגלע החטאת בשלמים שנשחט היום נאכל בחומר החטאת ואינו נאכל למחר ולשון הברייתא קשה דאמר עד שיגלע נבשרה משמע דאיירי בהיתר שנגלע באיסור והדר קאמר יקדש להיות כמוה משמע שהאיסור נגלע בהיתר: **ורבנן אמרי** לך חטאת להיתר מצטרף לאיסור. אור"י דבזיר בפ' ג' מינין (דף לז:) משמע נזיר וחטאת לרבנן תרוייהו לטעם כעיקר דקאמר התם לריכי דאי כתב רחמנא חטאת חולין מקדשים לא גמרינן ואי כתב רחמנא נזיר חטאת ממזיר לא ילפינן דחמיר איסוריה דאפילו מרלן אסור ליה:

בשמעתין משמע דטעם כעיקר דאורייתא. דילפינן מנזיר דלאו אסמכתא היא דמדר"ע דאמר נקי אהיתר מצטרף לאיסור בנזיר נשמע לרבנן וקשה מפ' כל הבשר (חולין דף קח.) וממסכת ע"ג (דף סו:) ושם מפורש:

מ) **באין שלא במקום לישה.** פ"ה דשלא במקום לישה עוכר בפחות מכזית וקשה דאמר נקמן לא אמרן אלא בעריבה אבל בבית מייב לבער שלא במקום לישה ונראה לר"י דמקום העשוי לחזק היינו אם הכלי בין במקום לישה ובין שלא במקום לישה עושין לחזק אך במקום לישה יש להחמיר יותר שיש לחוש שידבק מאותה עיסה לעיסה אחרת על ידי לישה או תבלע מן הטעם ולכך עובר אף על גב דודאי מבטלו כיון דאיכא תרתי לריעותא כזית ובמקום לישה ופחות מכזית אפילו במקום לישה אי עשוי לחזק לא גזרו ביה רבנן דכיון שהוא דבר מועט יכול לשמור שלא יגוע עליו וכן כזית שלא במקום לישה אי עשוי לחזק אין עובר אבל פחות מכזית ושלא במקום לישה אפילו אין עשויה לחזק מותר: כופת

ובמקום שאין עשוי לחזק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בכזית אבל בפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר ותניא כלישנא בתרא מ)בצק שבסידקי עריבה במקום העשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר אינו

מסורת הש"ס

א) [לעיל כו. וש"נ], ב) טיר לז: זבחים ס., ג) שם: חולין עט., ד) [שבועות כי.], ה) [טיר לז: ע"ש], ו) [נ"ל לתו"], ז) [תוספתא רש"נ], ח) נ"ל הני. ט) [כמדבר יז], י) [חולין קח.], כ) כפ"ח: בדפעמיה. ל) שיין לע"כ.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ד"נ וכנגן וכו' לאיסור דאי נמי: (ב) ד"ה ורבי עקיבא וכו' ולא מלגרך: (ג) ד"ה ר"נ לא ידיה מבלל הדא"ח: (ד) תוספות ד"ה כלן וכו' דומיגין דמיבנש להו יעפלי:

מוסף רש"י

שני כתובין הבאין באחד ואין מלמדין. מלגלא כתיב אחד וגגמור טולהו מנוה (קדושין כד.). עד שיבלע בבשר. כגון המהתך שומן חטאת וסך ממנו לגלי של שלמים ונבלע בו, ומכאן אתי למדים היתר מצטרף לאיסור בקדשים, ואין ללמוד מכאן טעם כעיקר, שאין זה טעם אלא ממש (זבחים צז.). להיות כמוה. הנוגע בה ונבלע ממנה (חולין לט.). שאם פסולה היא תיפסל. יפסל הבולע (שם) שאם החטאת פסולה כגון שנכנס עליה ליל חיום ונתבטל בו כשר שלמים, יהא כשר שלמים לאוכל כמיהו (זיר לז.), ואם כשרה. שלא עבר אותו היום (שם), תאכל כחמור שבה. מיאכל זו כחמור שבחטאת, שאפילו הן שלמים אסורין ליאכל אלא לאחר הזאה ליום ולילה ולפנים מן הקלעים (חולין צא.) שהרי יש בה עכשיו שני מינים וכחומר שבשניהם מיאכל (זבחים צז.).

רבינו חננאל

ודחינן משום דהרי נזיר וחטאת שני כתובין הבאין באחד ואין מלמדין. נזיר הא דאמרן, חטאת דתניא כל אשר יגע בבשרה יקדש, יכול אע"פ שלא בלע, ת"ל בבשרה. עד שיבלע בבשרה יקדש להיות כמוה, שאם פסולה היא תפסל, ואם כשרה היא תאכל כחמור שבה. פירוש החטאת נאכלת ליום ולילה והשלמים לשני ימים ולילה אם ניתז [נ"א: נתן] ד) מדם החטאת שנשחטה היום על חתיכת בשר שלמים שנשחטו מאתמול, נאכל הבשר בתורת שלמים כו' ביום בלבד, אבל לא בלילה כבשר החטאת. ואם נשחטו שניהם היום, נאכל בתורת חטאת היום והלילה בלבד, אבל לא למחר כשאר בשר שלמים. הנה ההיתר נצטרף לאיסור. וזהו פירוש נאכל כחמור שבהן. פעמים נאכל בתורת שלמים ופעמים נאכל בתורת חטאת, כי השלמים שנשחטו מאתמול היום מותרין ובלילה אסורין באכילה והחטאת שנשחטה היום מותרת באכילה כל הלילה, נמצאו השלמים בזה אמורין מן החטאת. ורבנן כי אמרינן שני כתובין הבאים כאחד, היכא דתרוייהו חולין או תרוייהו קדשים נינהו,

---

ד) נראה לפ"ל מרגיש החטאת. ג) נראה דר"ל דאמר לכל התורה כולה סיעתו כין בקדשים כין בחולין אבל עדיין לשיטו לריך ביאור והכנה.

עין משפט נר מצוה

יד א מי' פ"ח מהל' מעשה קרבנות הלכה [טון] טח:
טו ב שם הלכה טו:
טז ג ד מי' פ"ה מהל' מיר הלכה ג:
יז ה ו מי' פ"כ מהל' ממן הל' טו סמנ עשין לט עוש"ע א"ח סי' תמב סעיף ז:

תורה אור השלם

1. כל אשר יגע בבשָׂרָה יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיו תִּכָּבֵס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ: ויקרא ו כ
2. כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל: במדבר ו ד

רבינו חננאל (המשך)

אבל חד חולין והוא הנזיר, וחד קדשים והוא חטאת, מצרך צריכי, ולא קרינן בהו שני כתובין הבאין כאחד. ונרחו הדברים הללו, וחזרו רבנן ואמרו טעם אחר. למדנו מן החטאת היתר מצטרף לאיסור, וממשרת למדנו ליתן טעם כעיקר, ומיכן אתה דן לכל איסורין ה) שבתורה בין בזה ובין בזה. ור' עקיבא ליתן טעם כעיקר מגעולי גוים גמר. חטאת ונזיר תרוייהו להיתר מצטרף לאיסור, והוו להו שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין. ומקשי רב אשי אליבא דרבי עקיבא, הא דתניא מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לימד על איסור נזיר, כגון חצי זית חרצן וחצי זית זגין שמצטרפין זה עם זה, השתא לרבי עקיבא חצי זית פת שהוא היתר וחצי זית יין מצטרפי, שהיין בלבד הוא אסור, והפת מותרת. חרצן וזג ששניהן אסורין לנזיר מיבעיא. ושונין פת ויין ביחד, אבל זה בעצמו וזה בעצמו לא מצטרפי, חרצן וזג אפילו בזה אחר זה מצטרפי.

מתני' בצק שבסידקי ערבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער. וארוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד, במקום [שאין עשוי לחזק, אבל במקום שעשוי לחזק אינו חייב לבער, פירוש מקום] שיש בו סדק או נקב ונתן זה הבצק לסתמו שנמצא עושה מלאכת עץ ובטל אע"פ שהוא כזית, ש"מ דפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני להא דרב יהודא אסיפא, דקתני ואם לאו בטל במיעוטו, ודייקינן לא שנו פחות מכזית בטל, אלא במקום שעשוי לחזק שנעשה כעץ, אבל כזית אפילו במקום העשוי לחזק אסור וחייב לבער. וכן במקום שאין עשוי לחזק אפילו כל שהוא אסור. תניא כלישנא קמא תניא כלישנא בתרא